

Van asiel tot en met integratie

Een integrale benadering van opvang, huisvesting en integratie die werkt

*“Voor mensen die in eigen land hun leven niet zeker zijn en alles achterlaten op zoek naar veiligheid, werken we samen aan **opvang** voor asielzoekers en **huisvesting** en **integratie** voor statushouders. Dat doen we vanuit de overtuiging dat overheden en uitvoerende organisaties bij iedere oplossing in de keten de effecten, zowel op de korte als op de lange termijn, op de fysieke leefomgeving én de sociale landing in de samenleving meewegen. Er moet een integrale aanpak worden gerealiseerd ten aanzien van beleid en financiering die er voor zorgt dat er in de komende regeerperiode solide vooruitgang wordt geboekt op onder andere de domeinen wonen, migratie, arbeidsmarkt, kansengelijkheid en sociaal domein. Vanuit de gedachte dat mensen meedoen in onze maatschappij zetten we ons gezamenlijk in voor een inclusief en maatschappelijk gedragen beleid dat recht doet aan de behoeften en de talenten van onze huidige én nieuwe inwoners.”*

Het doel van de notitie is om gezamenlijke verantwoordelijkheid uit te spreken voor de opgaven van asiel tot en met integratie en met één boodschap naar buiten te treden. De boodschap die de notitie brengt is juist nu van belang. Er is sprake van een verhitte woningmarkt, overbelasting van de COA-opvanglocaties en er moet ook volop aandacht zijn voor het draagvlak in de samenleving en voor de integratie van vergunninghouders. De boodschap van deze notitie waaraan alle partijen zich committeren, biedt ondersteuning bij het nemen van beslissingen op dit hele domein, bij het inzetten van interventies en zorgt voor een betere samenwerking. De notitie stimuleert een integrale aanpak ten aanzien van beleid en financiering en het is daarom van belang dat alle partijen dezelfde boodschap uitdragen.

Een integrale benadering van opvang, huisvesting en integratie die werkt omvat het volgende:

Krachtenbundeling en ontschotting

De opgaven **opvang** van asielzoekers en **huisvesting** en **integratie** van vergunninghouders zijn belegd bij verschillende departementen, uitvoeringsorganisaties, corporaties en provinciale en lokale overheden met aparte beleids- en financieringsstromen. In de praktijk komen de verschillende opgaven vaak bij elkaar in één gemeente. Tegelijkertijd hebben ontwikkelingen in de ene opgave (middel)lange termijngevolgen voor andere opgaven. Toch worden ze momenteel niet in voldoende samenhang bekeken en besproken. Dit kan nadelige consequenties hebben voor het draagvlak in de samenleving voor de komst en opvang van asielzoekers en geeft zorgen over de vertraging in huisvesting en integratie van vergunninghouders. Wij¹ pleiten dan ook voor een integrale en gezamenlijke aanpak, die is gevat in een *Integrale Uitvoeringsagenda - van asiel tot en met integratie* - voor de (middel)lange termijn.² Deze integrale benadering moet uitgaan van personen en niet van systemen met beleidsmatige en financiële schotten.³ Een integrale benadering die een inclusieve en gezonde samenleving waarborgt.

Snelle participatiekansen en draagvlak

In die integrale aanpak vormen robuuste en duurzame opvang en huisvesting de basis. Deze basis moet op een juiste manier worden ingericht vanuit het perspectief op snelle **participatie** én op het creëren van **draagvlak** in de samenleving. Allereerst moeten opvang en huisvesting zo worden ingericht, dat (evident kansrijke) asielzoekers en vergunninghouders snel verbinding kunnen maken met de maatschappij. Passende woonruimte en sociale netwerken zijn nodig om hen in staat te stellen snel volwaardig mee te doen in de samenleving. Tegelijkertijd moet er voldoende aandacht zijn voor leefbaarheid, draagvlak en draagkracht in wijken en buurten.⁴ Zowel de huidige buurtbewoners als de nieuwe bewoners moeten baat hebben bij de (tijdelijke) opvang- en woonvoorzieningen.⁵ Om een verdere concretisering van plannen zo goed mogelijk te laten aansluiten op de betreffende groepen, verdient het de aanbeveling hen nauw te betrekken bij beleid en uitvoering.⁶

Robuuste en duurzame woon- en opvangvoorzieningen voor alle aandachtsgroepen

Nederland kampt momenteel met een wooncrisis. Tegelijkertijd neemt de druk op de (asiel)opvang enorm toe en neemt dit de komende periode verder toe vanwege internationale ontwikkelingen. Dit kan leiden tot ad-hoc beslissingen. Hoewel kordate actie begrijpelijk en zelfs gewenst is, is het belangrijk oog te houden voor het spanningsveld met de (middel)lange termijn. Wanneer tijdelijke voorzieningen inderhaast worden neergezet met enkel aandacht voor fysieke aspecten, kunnen er op de korte én (middel)lange termijn problemen ontstaan met de sociale landing in de samenleving.⁷ De opgaven stoppen immers niet bij het overhandigen van een huissleutel. Ondersteuning en begeleiding van zowel asielzoekers als vergunninghouders én buurtbewoners moeten beschikbaar, toegankelijk en kwalitatief goed zijn. Gemeenten kunnen dan werken aan het herstellen

- 1 Onder meer de gezamenlijke overheden, Aedes (corporaties), COA, provincie, gemeenten en belangenorganisaties.
- 2 Voor de noodzakelijke integrale aanpak van de opvang van asielzoekers en de huisvesting en integratie van vergunninghouders heeft de VNG op 1 juni 2021 aandacht gevraagd met de *Integrale Uitvoeringsagenda - van asiel tot en met integratie* (zie bijlage 3 en <https://vng.nl/publicaties/integrale-uitvoeringsagenda-van-asiel-tot-en-met-integratie>)
- 3 Eindrapport Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU) *'Klem tussen balie en beleid'*: <https://www.tweedekamer.nl/kamerleden-en-commissies/commissies/tijdelijke-commissie-uitvoeringsorganisaties/eindrapport>
- 4 <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/2300> en https://openresearch.amsterdam/image/2018/9/26/reflectie_op_opvang_asielzoekers_en_maatschappelijke_spanningen.pdf
- 5 Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van de sportfaciliteiten en/of cursuslokalen van een opvanglocatie door buurtbewoners, waardoor zij het ervaren als verrijking van hun wijk.
- 6 In sommige gemeenten zijn bijvoorbeeld klankbordgroepen van statushouders actief, die structureel worden betrokken bij alle stadia van beleidsontwikkeling en uitvoering.
- 7 Zie hiervoor het *adviesrapport 'Een thuis voor iedereen'* en de *Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen*, beide benoemd in bijlage 1.

van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijk(er) maken van gezond leven. Een dak boven je hoofd, een veilige plek samen met je gezin, een basisinkomen, en vervolgens de kans op opleiding, werk, participatie en een goed en gezond leven, dragen uiteindelijk bij aan een gezonde en inclusieve manier van samenleven.

En niet alleen asielzoekers en vergunninghouders zijn gebaat bij een robuust woon- en opvangbeleid. Ook voor andere aandachtsgroepen, en voor de samenleving als geheel, is het van belang dat opvang en huisvesting van een mix van (bijzondere) doelgroepen weloverwogen plaatsvindt. Dat houdt in dat woon- en opvangvoorzieningen goed gespreid worden over het land, meerjarig stabiel zijn (inclusief bijpassende bekostigingssystematiek), passen in buurten en wijken, waarbij aandacht is voor zowel het fysieke als het sociale domein.

Blik op de lange termijn: integratie en draagvlak

De gezamenlijke overheden en uitvoeringsinstanties moeten zich hard maken voor een optimale, duurzame realisatie van opvang, huisvesting en integratie. Alles wat zij doen, moet gebeuren met de lange termijneffecten op integratie/participatie en draagvlak in het achterhoofd. Wanneer een korte termijn aanpak noodzakelijk is (met name op het gebied van opvang en wonen), kan deze alleen gerealiseerd worden als er een lange termijn aanpak of -visie aan gekoppeld is. Alleen op die manier kunnen we samen toewerken naar een samenhangend, inclusief, weloverwogen, uitvoerbaar en maatschappelijk gedragen migratie- en integratiebeleid dat recht doet aan de behoeften en de talenten van onze huidige én nieuwe inwoners. Op dat fundament zijn ook korte termijnoplossingen in tijden van hoge instroom eenvoudiger te realiseren.⁸ Om dit te realiseren is nú voorbereiding en investering noodzakelijk. De activiteiten en voorzieningen moeten vervolgens kunnen rekenen op langjarige ononderbroken aandacht en inzet en geschraagd worden door passende, adequate en duurzame financiering.

Bouw voort op beschikbare kennis

Er is veel kennis beschikbaar die een pleidooi voor een integrale benadering van opvang, huisvesting en integratie ondersteunt.⁹ Mede op basis van dit brede scala aan onderzoeken stellen wij dat een gezamenlijke en samenhangende aanpak, waarbinnen opvang en huisvesting de basis vormen, noodzakelijk is voor participatie en draagvlak op de langere termijn. Rijk, gemeenten en andere partners hebben hiertoe al een aantal stappen gezet. Door de handen ineen te slaan en beleidsmatige en financiële schotten weg te nemen, werken we toe naar een stabiele, inclusieve, veilige en gezonde samenleving waarin iedere burger mee kan doen en waarbij het noodzakelijke draagvlak in buurten en wijken behouden blijft en wellicht vergroot wordt.

⁸ Plotselinge toename in het aantal asielzoekers waarmee Nederland nu te maken heeft, creëert noodzaak en momentum en mogelijk zelfs extra maatschappelijk draagvlak, om gezamenlijk vanuit deze integrale visie stappen te zetten.

⁹ Zie hiervoor de aan deze boodschap gehechte bijlage 1 waarin uiteen is gezet welke brede bevindingen vanuit verschillende onderzoeken relevant zijn.

Oproep

Juist in deze tijd van crisis roepen wij op tot een integrale aanpak van opvang, huisvesting en integratie. Hiervoor achten wij het volgende noodzakelijk:

1. Om de uitdagingen het hoofd te bieden, moeten alle betrokken departementen, uitvoeringsorganisaties, corporaties en provinciale en lokale overheden samenwerken – méér dan nu gebeurt. De betrokken partijen moeten commitment geven om de opgaven in samenhang te bekijken, krachten te bundelen en (financieel en beleidsmatig) te ontschotten. Wij hechten eraan dat wordt samengewerkt op basis van gedeeld vertrouwen, vanuit een visie die niet uitgaat van het systeem, maar vanuit de mens.
2. Gezamenlijk moeten partijen komen tot een concrete uitwerking van een *Integrale Uitvoeringsagenda - van asiel tot en met integratie* -. Dit helpt de basis van opvang en huisvesting zodanig in te richten, dat deze een bijdrage levert aan draagvlak en participatie/integratie op de (middel)lange termijn. Concrete acties die hieronder meer aan kunnen bijdragen:
 - a. Betere koppelingen met onder meer de woningmarkt als geheel, de arbeidsmarkt en sociale vraagstukken;
 - b. Herbevestiging van afspraken in de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen. Deze afspraken vormen onderdeel van een bredere aanpak om te komen tot een juiste, meerjarig stabiele opvang van asielzoekers en huisvesting en integratie van vergunninghouders;
 - c. Het realiseren van een juiste opvang van niet-kansrijke asielzoekers.
3. Het bouwen van robuuste en duurzame woon- en opvangvoorzieningen voor een mix van diverse aandachtsgroepen, die passen in onze buurten en wijken.¹⁰ Dit vraagt een andere visie op en inrichting van opvang- en woonvoorzieningen, om de onderlinge concurrentie tussen aandachtsgroepen ten aanzien van de schaarse opvang- en woonvoorzieningen te elimineren.

¹⁰ Ingevolge het adviesrapport 'Een thuis voor iedereen.'

BIJLAGE 1: Bevindingen ter ondersteuning van een Integrale Uitvoeringsagenda - van asiel tot en met integratie -

1 WRR rapport "Geen tijd verliezen: van opvang naar integratie van asielmigranten"

In 2015 ging de aandacht vooral uit naar de problemen rond de lokale opvang van nieuwe groepen asielzoekers, maar tegelijkertijd kwam zich een tweede fundamentele beleidsopgave naar voren, namelijk de integratie van asielmigranten aan wie een verblijfsvergunning voor de Nederlandse samenleving wordt verleend. In de WRR-Policy Brief van 16-december-2015¹¹ is specifiek aandacht voor deze categorie asielmigranten (statushouders). Door gelijktijdig te werken aan huisvesting, taalverwerving, opleiding en werk verliezen overheden bij de integratie van asielmigranten met een status zo min mogelijk kostbare tijd. En om het proces van integratie te versnellen en relevante partijen bij elkaar te brengen is een actievere rol voor gemeenten gewenst. Slechts een op de drie in Nederland verblijvende statushouders van 15-64 jaar heeft een betaalde baan en dan zelfs voor een beperkt aantal uren. Voorkomen moet worden dat zij langdurig afhankelijk worden van de bijstand. Dat leidt tot verkwisting van menselijk kapitaal en tot onnodige belasting van de bijstand. Daarom is het van belang om al vroeg in de asielprocedure aandacht te hebben voor het arbeidspotentieel van statushouders en hun mogelijkheden op de Nederlandse arbeidsmarkt. In de policy brief zijn onder andere de volgende zes aanbevelingen uitgewerkt:

1. *Versterk de rol van gemeenten*

Een meer actieve rol van de gemeenten is gewenst om het proces van integratie te versnellen en relevante partijen bij elkaar te brengen.

2. *Beter benutten van de periode in de opvangcentra*

Vroege signalering van opleiding, arbeidskwalificaties en arbeidservaring is bevorderlijk voor een snelle integratie.

3. *Bespoedig het huisvestingsproces van statushouders*

Ontwikkelen van zowel vormen van zelfstandige huisvesting als van tijdelijke en niet-zelfstandige bewoning is nodig. Voor een goede integratie in de buurt zijn beginselen van kleinschaligheid, spreiding en een goede mix van bewoners van belang. Verdringing van bewoners door statushouders in de sociale huursector moet voorkomen worden.

4. *Kies een parallelle aanpak*

Het is van belang om aanpakken te bedenken waarin het leren van de taal, het krijgen van huisvesting, het volgen van een opleiding en (het vinden van) werk niet na elkaar, maar op hetzelfde moment plaatsvinden.

5. *Stimuleer het behalen van een Nederlands diploma*

Een snelle procedure van diplomawaardering is van groot belang. Ook initiatieven van onderwijsinstellingen om de aansluiting tussen het onderwijs en de achtergrond van statushouders te verbeteren zijn van betekenis. Dit neemt vaak de vorm aan van een voorbereidend jaar waarin aandacht wordt besteed aan verbetering van de kennis van de Nederlandse taal en aan de voorbereiding op de opleiding die de student in het jaar erna gaat volgen.

6. *Houd rekening met beschikbaarheid van werk*

Een betere koppeling tussen statushouders en regionale arbeidsmarkten is het overwegen waard.

¹¹ <https://www.wrr.nl/publicaties/policy-briefs/2015/12/16/geen-tijd-verliezen-van-opvang-naar-integratie-van-asielmigranten>

2 SCP Policy brief “In uitvoering, een analyse van het op statushouders gerichte beleid en wat er nodig is om dit beleid te verbeteren”

Het SCP, WODC en RIVM hebben op 09-09-2021 de Policy brief “In uitvoering” gepubliceerd.¹² Het kan gezien worden als een vervolg op het hierboven genoemde WRR rapport “Geen tijd verliezen.” In de Policy brief stelt het SCP vast dat de nieuwe inburgeringswet erop is gericht om veel van de knelpunten in het huidige inburgeringsbeleid weg te nemen. Of de hoge verwachtingen van de nieuwe wet ingelost kunnen worden, hangt af van een voortvarende uitvoering van het nieuwe beleid. Omdat gemeenten een regierol krijgen in de uitvoering van de nieuwe wet, wijst het SCP er op basis van eerder onderzoek op dat decentralisaties zoals de WMO, Jeugdwet en Participatiewet niet altijd opleverden wat werd beoogd. Tevens wijst de Policy brief op het hoge ambitieniveau van de wet, zoals het inburgeren op B1-niveau en de vormgeving van duale trajecten. Ervaringen van de afgelopen jaren wijzen uit dat dit lastig te realiseren doelstellingen zijn. Naast een effectieve uitvoering van het nieuwe inburgeringsbeleid dient ingezet te worden op een kort en actief opvangbeleid, tijdige signalering van gezondheidsproblemen en toegankelijk onderwijs voor een goede integratie van statushouders. Opgeroepen wordt consistent en minder gefragmenteerd beleid te voeren en te zorgen voor een structurele inzet de komende jaren. Bij het nieuwe inburgeringsbeleid is het van belang dat de overheid en gemeenten alert zijn op hoe de uitvoering verloopt en welke bijstellingen nodig zijn. Daartoe is systematisch onderzoek nodig naar de uitvoering en de effectiviteit van het inburgeringsbeleid. In de Policy brief wordt tevens verwezen naar de *Integrale Uitvoeringsagenda -van asiel tot en met Integratie-* die de gezamenlijke overheden en uitvoeringsorganisatie willen opstellen: *“Ze breekt een lans voor een overkoepelende aanpak van opvang, huisvesting en integratie. Het doel is om in samenwerking met andere partners samenhangend beleid te voeren dat bijdraagt aan draagvlak in de samenleving voor zowel opvang van asielzoekers als huisvesting, integratie en acceptatie van statushouders. Het gaat hier dus om beleid vanuit het perspectief van zowel de statushouder als de ontvangende samenleving. Het creëren van draagvlak in gemeenten is daarbij van belang, omdat het uitvoeringsorganisaties een impuls geeft om een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan het integratieproces van deze groep. De opzet van het nieuwe beleid is veelbelovend. Het vormt een basis voor structureel beleid om de periode in de opvang beter te benutten via kleinschalige opvang, het aanbieden van taallessen aan kansrijke asielzoekers en het vroegtijdig leggen van contact tussen asielzoekers en de gemeente waar zij komen te wonen. Daarmee wordt vorm gegeven aan het idee geen tijd te verliezen en het daadwerkelijk voeren van integraal beleid. Gemeenten hebben bij monde van de VNG het belang hiervan onderschreven.”*

3 WRR rapport “Samenleven in verscheidenheid. Beleid voor de migratiesamenleving”

Het op 4 december 2020 geschreven WRR rapport is een advies aan de regering uit naam van de voltallige Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.¹³ In dit rapport bepleit de WRR dat de overheid een actiever en structureel beleid voert om alle nieuwe migranten wegwijs te maken en het samenleven van alle inwoners van ons land te faciliteren. In het rapport wordt ingegaan op het groeiend aantal migranten die om verschillende redenen naar Nederland komen en de grote verscheidenheid maken het samenleven in buurten, wijken, scholen en verenigingen ingewikkelder. De WRR pleit er daarom voor om het samenleven tussen alle burgers te ondersteunen door onder meer te zorgen voor een goede fysieke en sociale infrastructuur op buurt-niveau. De WRR pleit vervolgens voor een migratiebeleid dat meer rekening houdt met vraagstukken van sociale samenhang en arbeidsdeelname.

4 ACVZ-Adviesrapport “Pieken en Dalen”

In 2015 en de eerste helft van 2016 kwamen er meer asielzoekers dan normaal naar Europa en Nederland. Het bleek een uitdaging om hen allemaal op te vangen. Dat is uiteindelijk gelukt door gebruik te maken van de bestaande crisisstructuur voor de bestrijding van rampen, het extra inzetten van tijdelijke, kortdurende noodopvang en het treffen van ad hoc maatregelen. Het is echter ook duidelijk geworden dat het Nederlandse opvangsysteem niet flexibel genoeg is om grote pieken en dalen in het aantal asielzoekers snel en soepel te verwerken. De adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) heeft in mei 2017 een adviesrapport opgesteld: ‘Pieken en dalen, naar een duurzaam systeem voor opvang van asielzoekers en huisvesting en integratie van vergunninghouders.’¹⁴ Dit rapport bestaat uit twee delen. Deel 1 is een advies over een duurzaam systeem

12 <https://www.scp.nl/actueel/nieuwsbrieven/nieuwsbrieven/2021/editie-20>

13 <https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2020/12/14/samenleven-in-verscheidenheid>

14 <https://www.adviescommissievoorvreemdelingenzaken.nl/publicaties/publicaties/2018/07/5/pieken-en-dalen>

voor de opvang van asielzoekers en de huisvesting en integratie van asielzoekers die een vergunning hebben gekregen (vergunninghouders). Deel 2 is een evaluatie van de samenwerking tussen het Rijk, de provincies en de gemeenten ten tijde van de verhoogde aantallen asielzoekers. Uit de evaluatie is gebleken dat het Rijk, de provincies en de gemeenten beter zijn gaan samenwerken om oplossingen te vinden voor de gevolgen van de toegenomen aantallen asielzoekers. Dat moet worden vastgehouden vinden alle betrokkenen. Als belangrijkste succesfactoren worden genoemd: de gezamenlijke aanpak, de inzet van de commissarissen van de Koning als schakel tussen het Rijk, de provincies en de gemeenten en de ruimte die aan provincies en gemeenten is gelaten om maatwerk te leveren bij de opvang van asielzoekers en de huisvesting van vergunninghouders. Als voornaamste verbeterpunten worden genoemd: communicatie, helderheid over mandaat en bevoegdheden en aandacht voor een snelle integratie van vergunninghouders. In het advies stelt de ACVZ dat de opvang van asielzoekers en de huisvesting en integratie van vergunninghouders in Nederland flexibeler en duurzamer moet worden georganiseerd. Dat kan onder meer door:

- Te erkennen dat er eens in de zoveel tijd veel meer asielzoekers naar Nederland komen dan gebruikelijk en ervoor te zorgen dat het opvangsysteem dergelijke schommelingen aankan, bijvoorbeeld door op een slimme manier extra opvangcapaciteit achter de hand te houden;
- De verbeterde samenwerking tussen de betrokken ministeries en het Rijk, de provincies en de gemeenten verder uit te bouwen;
- Beter te communiceren over plannen voor de opvang van asielzoekers en de huisvesting van vergunninghouders;
- Gemeenten structureel en meer voorspelbaar te betrekken bij en meer verantwoordelijk te maken voor de opvang van asielzoekers;
- Het aantal verschillende soorten opvangvoorzieningen te beperken en de financiering van de instantie die nu verantwoordelijk is voor de opvang, het COA, te vereenvoudigen;
- Structureel te investeren in verschillende mogelijkheden om vergunninghouders te huisvesten;
- Extra in te zetten op het actief houden van asielzoekers in de opvang en op een zo snel mogelijke integratie van vergunninghouders.

5 Asiel en integratie 2021 – Cohortonderzoek CBS asielzoekers en statushouders

In opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) op 15-4-2021 een cohortonderzoek uitgevoerd.¹⁵ Het betreft een studie van asielmigranten die in de periode januari 2014 tot juli 2020 naar Nederland zijn gekomen of een verblijfsvergunning hebben ontvangen, met cijfers op het gebied van gezinshereniging, huisvesting, inburgering, onderwijs, arbeidsmarkt, sociale zekerheid, zorggebruik, inkomen en geregistreerde criminaliteit. In juni 2017 zijn van dit onderzoek de eerste resultaten gepubliceerd over de positie van asielzoekers in de periode 2014 – medio 2016. Die periode stond voor veel asielzoekers in het teken van het verkrijgen van een verblijfsvergunning, het betrekken van een nieuwe woning, gezinshereniging en de start van de inburgeringsperiode. Inmiddels heeft het CBS de vierde update uitgevoerd en is bekend hoeveel asielzoekers in de periode van juli 2019 tot en met juni 2020 naar Nederland zijn gekomen en wordt er een actueler beeld gegeven van hoe het gaat met de migranten die sinds 2014 in Nederland een verblijfsvergunning asiel hebben gekregen. Uit eerder onderzoek¹⁶ blijkt dat er verschillen zijn in bijvoorbeeld onderwijsprestatie en arbeidsmarktparticipatie tussen asielmigranten met verschillende landen van herkomst. Het CBS zal dit onderzoek in ieder geval tot en met 2025 jaarlijks uitvoeren, waardoor de asielzoekers die sinds 2014 Nederland instromen en in Nederland een verblijfsvergunning krijgen, over een steeds langere periode gevolgd kunnen worden. Er wordt steeds meer bekend over hoe deze groep asielzoekers in Nederland participeert. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat achterstanden in integratie eerder dan voorheen kunnen worden gesignaleerd. De cohortstudie op basis van registerinformatie maakt deel uit van een breder onderzoeksprogramma, waarin ook kennispartners SCP, WODC en RIVM participeren.¹⁷

6 Integrale Handreiking

Op 12 februari 2021 hebben het Rijk (BZK, JenV en SZW), VNG, COA en IPO de handen ineen geslagen om

¹⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2021/15/asiel-en-integratie-2021-cohortonderzoek-asielzoekers-en-statushouders>

¹⁶ Engbersen e.a., 2015, Maliepaard e.a., 2017, Ooijevaar e.a., 2016, De Mooij e.a., 2018.

¹⁷ Dagevos e.a., 2018, Miltenburg e.a., 2019, Dagevos e.a., 2020, Huijnk e.a., 2021.

ervoor te zorgen dat de taakstelling (huisvesten vergunninghouders), die gemeenten elk half jaar opgelegd krijgen, niet eenzijdig als een huisvestingsopgave wordt benaderd. Er is gezamenlijk een integrale Handreiking¹⁸ opgesteld die de actuele en korte termijn opgaven op de beleidsterreinen opvang, huisvesting en inburgering in beeld heeft gebracht en waarbij verwijzingen zijn gedaan naar beschikbare ondersteuningsmaatregelen en financiering. De handreiking biedt daarmee een overzicht van de beleidsmatige en financiële mogelijkheden waar gemeenten en provincies een beroep op kunnen doen ter ondersteuning van de grote korte termijn opgaven waar zij voor staan in 2021 en verder. Naast deze ondersteuningsmaatregelen is ook gezamenlijke ondersteuning door alle overheden (JenV, BZK, SZW, VNG, IPO en COA) geboden in de vorm van een ondersteuningsteam voor eventuele vragen. Het niet kunnen huisvesten van vergunninghouders heeft grote invloed op de opvang van asielzoekers en vergunninghouders in de COA opvanglocaties, maar ook op het integratie-, inburgerings- en participatieproces van vergunninghouders in de buurten en wijken van gemeenten. Daarnaast hebben gemeenten te maken met meerdere kwetsbare doelgroepen die gehuisvest moeten worden en is het huisvesten van vergunninghouders niet de enige opgave. Vanuit die gedachte kwam de wens om ook op de (middel)lange termijn die samenhang te borgen. Samenhang binnen het terrein van asiel tot en met integratie, maar ook samenhang in het huisvesten van alle kwetsbare groepen: *De Integrale Uitvoeringsagenda -van asiel tot en met integratie-*. In bijlage 2, gehecht aan deze brief, kunt u een visualisatie hiervan terugvinden.

7 Uitvoeringsagenda Flexibilisering asielketen

Op 14 mei 2020 is de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen (hierna: Agenda) vastgesteld aan de Landelijke Regietafel (hierna: LRT).¹⁹ De Agenda beschrijft het toekomstbeeld van het asielsysteem waarin per provincie de benodigde opvangcapaciteit op de middellange termijn (1 jan 2023) is berekend. Het is hierbij van belang dat er typen locaties worden gerealiseerd, waaronder een zogenoemde regionale opvanglocatie, die bij kunnen dragen aan zowel een betere huisvesting, als een goede integratie van vergunninghouders in de samenleving. De bestuurlijke partners hebben dan ook de volgende gezamenlijke ambitie uitgesproken: *“We streven naar een flexibel en effectief asielsysteem, dat menswaardig is voor de asielzoeker, dat kan rekenen op draagvlak in onze wijken, dorpen en steden, waaraan elke bestuurslaag zijn bijdrage levert en waarbij tegelijkertijd de spankracht van lokale gemeenschappen en besturen wordt gerespecteerd. Dit flexibele en effectieve systeem kan reageren op schommelingen in de omvang en samenstelling van de instroom, door de aanpasbaarheid van processen en schaalbaarheid van resources. Dit systeem draagt bij aan terugkeer van afgewezen asielzoekers, en aan tijdige en effectieve integratie van vergunninghouders door een goede aansluiting op huisvesting, werk en integratie.”*

8 Adviesrapport ‘Een thuis voor iedereen’

Gemeenten hebben meerdere aandachtsgroepen op te vangen en te huisvesten in hun gemeenten. Asielzoekers en vergunninghouders zijn onderdeel van deze grotere groep. Voor al deze aandachtsgroepen is het vinden van geschikte huisvesting momenteel enorm lastig vanwege diverse oorzaken. Vanuit het Rijk worden de opgaven per doelgroep gecommuniceerd met gemeenten met de daarbij behorende regelgeving en financiering. Het huisvesten van aandachtsgroepen op de zeer krappe woningmarkt zien gemeenten echter als één opgave en het Rijk heeft dan ook de handschoen opgepakt om een integrale aanpak ook op nationaal niveau mogelijk te maken (ontschotten van beleid en financiering). Dit voorjaar heeft een interbestuurlijke werkgroep, bestaande uit vijf ministeries (BZK, VWS, OCW, J&V, SZW), VNG, G4 en G40 en Aedes, gewerkt aan een kabinetsadvies met als doel het interdepartementale beleid ten aanzien van de huisvesting van aandachtsgroepen te versterken en daarmee te verbeteren. Insteek was dat er beter rekening wordt gehouden met de onderlinge gevolgen van het beleid en dat daarbij wordt gekeken naar elkaar tegenwerkende prikkels in het systeem.

Op 8 juli 2021 is het adviesrapport ‘Een thuis voor iedereen’ van de interbestuurlijke werkgroep versterking beleid huisvesting aandachtsgroepen aan het demissionaire kabinet aangeboden.²⁰ De werkgroep wijst erop dat de maatschappelijke sociale kosten zullen toenemen en steeds meer mensen in de knel komen als er geen

18 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/02/12/begeleidende-brief-integrale-handreiking>

19 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/migratie/uitvoeringsagenda-flexibilisering-asielketen>

20 <https://www.woningmarktbeleid.nl/documenten/rapporten/2021/07/08/adviesrapport-interbestuurlijke-werkgroep-versterking-beleid-huisvesting-aandachtsgroepen>

goede oplossing komt voor het gebrek aan passende huisvesting voor aandachtsgroepen. Daarom pleit de werkgroep onder andere voor:

- een integrale aanpak van het huisvestingsvraagstuk in combinatie met de sociale vraagstukken waar aandachtsgroepen mee te maken hebben;
- betere benutting van bestaande woningen en gebouwen, bijvoorbeeld in de vorm van flexwoningen;
- meer sociale huur om de woningtekorten op te vangen;
- een evenredige verdeling van de sociale huur tussen de gemeenten;
- positieve structurele financiële prikkels voor corporaties en gemeenten om voor kwetsbare groepen te bouwen en om ze te kunnen ondersteunen;
- een spoedige aanpak van knellende wet- en regelgeving;
- een aparte en gerichtere aanpak van jongvolwassenen (18-23-jarigen). Tijdige ondersteuning en begeleiding zijn in die levensfase cruciaal om ergere problemen op latere leeftijd te voorkomen;
- interbestuurlijke governance door Rijk, provincies en gemeenten op het geheel van huisvesting en ondersteuning, op basis van gelijkwaardig partnerschap. Dus geen top-down sturing meer per doelgroep;
- Een structurele jaarlijkse investering van 5 miljard voor het stimuleren van woningbouw én een toereikende ondersteuning van kwetsbare groepen (mogelijk maken van de voorgestelde maatregelen).

Het advies is dus om het radicaal anders te gaan doen. De integrale lokale huisvestings- en ondersteuningsopgave komt centraal te staan in plaats van de huisvesting van afzonderlijke doelgroepen waarbij dat lokaal niet meer past. De regelgeving en de budgetten worden erop gericht om de huisvesting lokaal uit te kunnen voeren en om de negatieve prikkels om deze groepen een woonplek te bieden, weg te nemen. Daarbij is het noodzakelijk om tot een evenredige verdeling van sociale huurwoningen, een integrale aanpak voor huisvesting aandachtsgroepen te komen. En met interbestuurlijke governance wordt afscheid genomen van de top-down sturing op opgaven per doelgroep.

Na de zomer 2021 start een traject waarin onder leiding van een kwartiermaker door gemeenten, ministeries, provincies en Aedes zowel de korte spoedmaatregelen in gang worden gezet, als wordt toegewerkt naar een interbestuurlijk akkoord over het meerjarige Nationaal programma. De ambitie is om dit akkoord eind 2021 af te sluiten.

9 Woonagenda

Meer nieuwbouw, betaalbare woningen, leefbare wijken en zorg voor bewoners. In de Woonagenda wordt aangegeven dat de komende tien jaar 1 miljoen huizen gebouwd moeten worden, zodat er meer betaalbare huur- en koopwoningen beschikbaar komen. Voor starters en doorstromers en voor alle inkomens en generaties is dit van belang. Hierbij moeten aandacht zijn voor de verbetering van leefbaarheid in buurten en ondersteuning van bewoners. Ook moet de woningvoorraad worden verduurzaamd. Een coalitie van 34 organisaties heeft deze voorstellen en afspraken vastgelegd in een Actieagenda Wonen.²¹ Samen met het volgend kabinet willen de partijen de plannen snel tot uitvoering brengen. De deelnemende partners zijn actief op zowel het fysieke als het sociale domein met soms uiteenlopende belangen, maar slaan eensgezind de handen ineen en hebben een breed gedragen plan gepresenteerd voor het wonen voor de komende 10 jaar.

10 Bestuurlijke boegbeelden

Op 31 mei jl. heeft minister Ollongren een Kamerbrief verzonden betreffende aanpak huisvesting aandachtsgroepen.²² Daarin staat onder meer aangegeven dat Jantine Kriens is aangesteld als bestuurlijk aanjager voor de huisvesting van statushouders, in opdracht van de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie (LRT). Zij brengt de urgentie van de situatie onder de aandacht bij Commissarissen van de Koning, burgemeesters en wethouders. Daarnaast ondersteunt zij lokale bestuurders bij het verkrijgen van draagvlak en bijdragen aan oplossingen door verbindingen te leggen met betrokken partijen en departementen. Er worden ondersteuningsmaatregelen aangeboden waarvoor de basis is gelegd in de eerdergenoemde integrale Handreiking. Het is van groot belang dat knelpunten worden weggenomen (op lokaal, provinciaal en Rijksniveau). VNG, G4 en G40 hebben gezamenlijk een overzicht opgesteld waarop de knelpunten staan die worden aangedragen door

21 <https://www.aedes.nl/artikelen/woningmarkt/verkiezingen/tweede-kamer/brede-wooncoalitie-gaat-woningtekort-aanpakken-en-woonklimaat-verbeteren.html>

22 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/05/31/kamerbrief-aanpak-huisvesting-aandachtsgroepen>

de diverse gemeenten. De knelpunten uit dit overzicht worden, voor zover zij betrekking hebben op huisvesting, meegenomen in het traject van mevrouw Kriens. In het najaar presenteert zij haar eindrapportage aan de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie.

Eind 2020 zijn in het kader van *Een (t)huis, een toekomst, de brede aanpak van dak- en thuisloosheid* echter nog twee bestuurlijke boegbeelden aangesteld. Leen van Dijke en Bert Frings gaan langs gemeenten om hen te helpen met het vinden van oplossingen voor knelpunten in de aanpak van dak- en thuisloosheid. De drie boegbeelden trekken nu meer met elkaar op om de integraliteit binnen hun opdrachten te borgen. Ze zijn aangesteld om iets te betekenen rondom huisvesting van 'hun eigen' doelgroepen, maar staan vervolgens achter de integrale aanpak.

11 Rapport 'Web van wantrouwen'

VluchtelingenWerk Nederland heeft het rapport 'Web van wantrouwen' gepubliceerd.²³ Het rapport geeft een beeld van de schrijnende situaties die in de afgelopen jaren zijn ontstaan binnen het asiel- en integratiebeleid. Met het rapport wil VluchtelingenWerk laten zien dat de lessen die uit de toeslagenaffaire kunnen worden getrokken, ook van toepassing zijn op het asiel- en integratiebeleid en doet zij concrete aanbevelingen om de menselijke maat weer centraal te stellen. In een hoorzitting van de Tweede Kamer op donderdag 24 juni heeft VluchtelingenWerk de verhalen en de onderliggende mechanismen van te strenge regels en te rigide uitvoering toegelicht. Het rapport laat de mens zien achter alle rapporten die zijn verschenen rondom de opgave opvang van asielzoekers en huisvesting en integratie van vergunninghouders en geeft een goed beeld van de impact van beleid op een individueel persoon.

12 SER-rapport 'Integratie door werk: meer kansen op werk voor nieuwkomers'

De Sociaal-Economische Raad (SER) pleit in haar rapport van 24 mei 2019²⁴ voor een effectievere ondersteuning van vluchtelingen met een verblijfsvergunning bij het zoeken naar werk. Meer maatwerk en een sluitende regionale infrastructuur waarop gemeenten, werkgevers en werknemers een beroep kunnen doen, zijn nodig voor een succesvolle integratie van deze nieuwkomers. Dit vraagt om veranderingen in wetgeving, beleid en uitvoering. Gezien de zorgelijke maatschappelijke positie, is een slagvaardige aanpak geboden. Een kwart van de asielzoekers die in 2014 naar Nederland zijn gekomen, heeft betaald werk gevonden. Twee derde van deze statushouders is afhankelijk van een bijstandsuitkering. In het rapport wordt onder meer een pleidooi gehouden voor een sluitende sociale infrastructuur op regionaal (arbeidsmarkt)niveau en voor verblijfszekerheid. Zo geeft het rapport aan dat er te grote verschillen zijn in beleid en uitvoering op lokaal niveau. Een meer samenhangend regionaal beleid – met voldoende afstemming, samenwerking en gemeenschappelijk gebruik van voorzieningen – draagt bij aan een meer effectieve ondersteuning van statushouders. Voor maatwerk op lokaal niveau is een regionale dekkende infrastructuur met een breed aanbod van voorzieningen noodzakelijk. Daarnaast is de rol en complexiteit van de ontvangende samenleving eveneens van betekenis. Het gaat hierbij om allerlei uitsluitingsmechanismen, maar ook om het gevoel van 'thuis voelen'. Statushouders hebben te maken met verschillende achterstanden bij het vinden en behouden van werk. Denk aan de beperkte kennis over de Nederlandse arbeidsmarkt en het ontbreken van professionele netwerken waardoor toegang tot werkgevers ontbreekt. Daarnaast komt het belang van verblijfszekerheid aan bod. Er wordt gewezen op het feit dat statushouders een tijdelijke verblijfsvergunning hebben. Dit blijkt van invloed op de bereidheid van werkgevers om werknemers uit deze groep aan te nemen en/of langdurige investeringen (zoals scholing) te willen doen. In dit verband wordt de nieuwe maatregel in het kader van de Vreemdelingenwet 2000 om de verblijfsvergunning voor statushouders te verkorten van vijf naar drie jaar door werkgevers betreurd. Dit brengt extra onzekerheid ten behoeve van het aangaan van een langdurige verbintenis met werknemers uit deze groep met zich mee.

13 Programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA)

Het Programma VIA onderzoekt in acht pilots 'wat werkt' om de arbeidsmarktpositie van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond te verbeteren. Per november 2020 zijn de eerste tussenrapportages van de pilots opgeleverd, evenals enkele aanvullende onderzoeksrapporten.²⁵ Deze zijn gelijktijdig met de Voortgangsbrief 2020 van programma VIA gepubliceerd. De Taskforce Werk en Integratie zal in het najaar van 2021

23 <https://www.vluchtelingenwerk.nl/nieuws/rapport-vluchtelingen-raken-verstrikt-een-web-van-wantrouwen>

24 <https://www.ser.nl/nl/adviezen/integratie-door-werk>

25 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/09/verdere-integratie-op-de-arbeidsmarkt>

een uitgebreide werkagenda presenteren. Met deze werkagenda worden de handen ineen geslagen om de komende jaren de kanselijkheid van burgers met een (niet-westerse) migratieachtergrond op de arbeidsmarkt te vergroten en hun arbeidsmarktpositie structureel te versterken. Dit gebeurt door het toepassen en verspreiden van concrete, effectieve en kansrijke aanpakken en het verspreiden hiervan onder de achterban. Daarnaast wordt de aanpak gemonitord en wordt er onderzoek gedaan naar nieuwe mogelijkheden. Dit vanuit de overtuiging dat alleen in samenwerking en door toepassing van effectieve aanpakken écht maatschappelijke impact kunnen maken. Op basis van de uitvoering, monitoring en actuele ontwikkelingen wordt de te ontwikkelen werkagenda elk half jaar herijkt en waar nodig aangevuld. Deze werkagenda kent 4 pijlers waarop de partijen in de Taskforce Werk & Integratie activiteiten (gaan) ontplooien. Deze pijlers zijn:

1. Werkgevers: activiteiten van organisaties om tot gelijke kansen te komen bij werving, selectie, behoud en doorstroom van personeel.
2. Arbeidstoeleiding: activiteiten van organisaties om tot gelijke kansen bij de toeleiding naar werk te komen en burgers met een (niet-westerse) migratieachtergrond effectiever richting werk te begeleiden.
3. Overgang onderwijs-arbeidsmarkt: activiteiten van organisaties om tot gelijke kansen voor jongeren met een (niet-westerse) migratieachtergrond bij de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt te komen.
4. Kennis: de monitoring van de ontwikkelingen in kanselijkheid van burgers met een (niet-westerse) migratieachtergrond op de arbeidsmarkt, de evaluatie van de uitvoering van de activiteiten in de werkagenda en een agenda van verdiepende onderzoeken om nog beter zicht te krijgen op de effectiviteit van aanpakken en interventies.

14 SCP Onderzoek 'Met beleid van start'

Het Sociaal en cultureel Planbureau heeft in dit onderzoek de rol van beleid voor ontwikkelingen in de positie en leefsituatie van Syrische statushouders onderzocht en worden beleid en praktijk met elkaar in verband gebracht.²⁶ In dit onderzoek kwam naar voren dat gericht overheidsbeleid voor statushouders zoals het opvang-, inburgerings- en spreidingsbeleid belangrijk is voor een succesvolle integratie van Syrische statushouders. Zo dragen een korte en actieve opvangperiode, het afronden van de inburgering en spreiding naar een woongemeente met een lage werkloosheid bij aan het hebben van betaald werk. Een actieve en korte opvangperiode is bovendien goed voor een betere Nederlandse taalbeheersing. Gunstige ervaringen met het beleid vergroten het vertrouwen in instituties en de identificatie met Nederland. Deze bevindingen zijn van belang voor het nieuwe inburgeringsstelsel dat in 2022 van kracht wordt.

15 WODC-rapport Draagvlak migratiebeleid

Het onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) focust op draagvlak onder de Nederlandse bevolking voor verschillende aspecten van het Nederlandse migratiebeleid.²⁷ Emoties tegenover asielzoekers zijn overwegend positief en opvang van asielzoekers leidt niet tot grote problemen. Nederlanders die dichtbij een AZC wonen, hebben eerder een positieve dan negatieve mening over asielzoekers vergeleken met zij die veraf wonen. Voor zover de acceptatie van asielzoekers wel onder druk staat, hangt dit sterk samen met breder levend maatschappelijk ongenoegen. Uit een diepte-onderzoek in drie gemeenten waar incidenten hebben plaatsgevonden bleek dat buurtbewoners vooral positief of neutraal zijn over het AZC. In één stad werd ook een deur-aan-deur onderzoek gedaan, waar dit ook uit bleek. Problemen in en rond AZC's, die zijn onderzocht, worden veroorzaakt door asielzoekers uit zogeheten veilige landen van herkomst, die geen uitzicht hebben op een verblijfsvergunning. Uit een landelijke enquête, die uitgevoerd is in het onderzoek, blijkt dat sommige meningen over asielbeleid en asielzoekers negatiever zijn geworden. In 2017 was 38% van de Nederlanders negatief over het opvangbeleid; in februari 2019 was dit 43%. De komst van asielzoekers voedt zorgen over huisvesting en de Nederlandse identiteit. In 2017 maakte 59% zich hier enige zorgen over; in 2019 was dit 63%. Emoties tegenover de asielzoekers zelf blijven overwegend positief, met vooral veel empathie. Nederlanders zijn opvallend hulpvaardig en gastvrij jegens asielzoekers en men wil hen goed opvangen. Rond de 45% van de respondenten wil asielzoekers de helpende hand reiken. Zo'n 25% wil helpen, maar wil ook streng optreden tegen asielzoekers die zich niet gedragen. Een kleinere groep van zo'n 12% is in voor hardere acties tegen asielzoekers én tegen de staat. Uit het onderzoek blijkt dat 30% van de Nederlanders vindt dat de

26 <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2021/04/08/met-beleid-van-start-over-de-rol-van-beleid-voor-ontwikkelingen-in-de-positie-en-leefsituatie-van-syrische-statushouders>

27 <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/2332>

overheid zo slecht functioneert dat het hele systeem maar het beste omver geworpen kan worden; 21% vindt dat de overheid het verdient om hard aangepakt te worden, desnoods met geweld. Vanuit het oogpunt van nationale veiligheid is dat een opvallende bevinding, aldus de onderzoekers. Meninge n over het migratiebeleid van de overheid worden niet alleen bepaald door wat Nederlanders vinden van migranten, maar ook door wat zij vinden van de overheid en van het land als geheel. De intentie om asielzoekers, desnoods met geweld, te corrigeren, hangt samen met negatieve meningen over asielzoekers en ook met maatschappelijk ongenoegen. Dit suggereert dat lokaal verzet tegen asielzoekers en AZC's een oorsprong kan hebben in ongenoegens over de stand van het land, niet alleen over migratie.

16 KIS monitor 'Vluchtelingen aan het Werk'

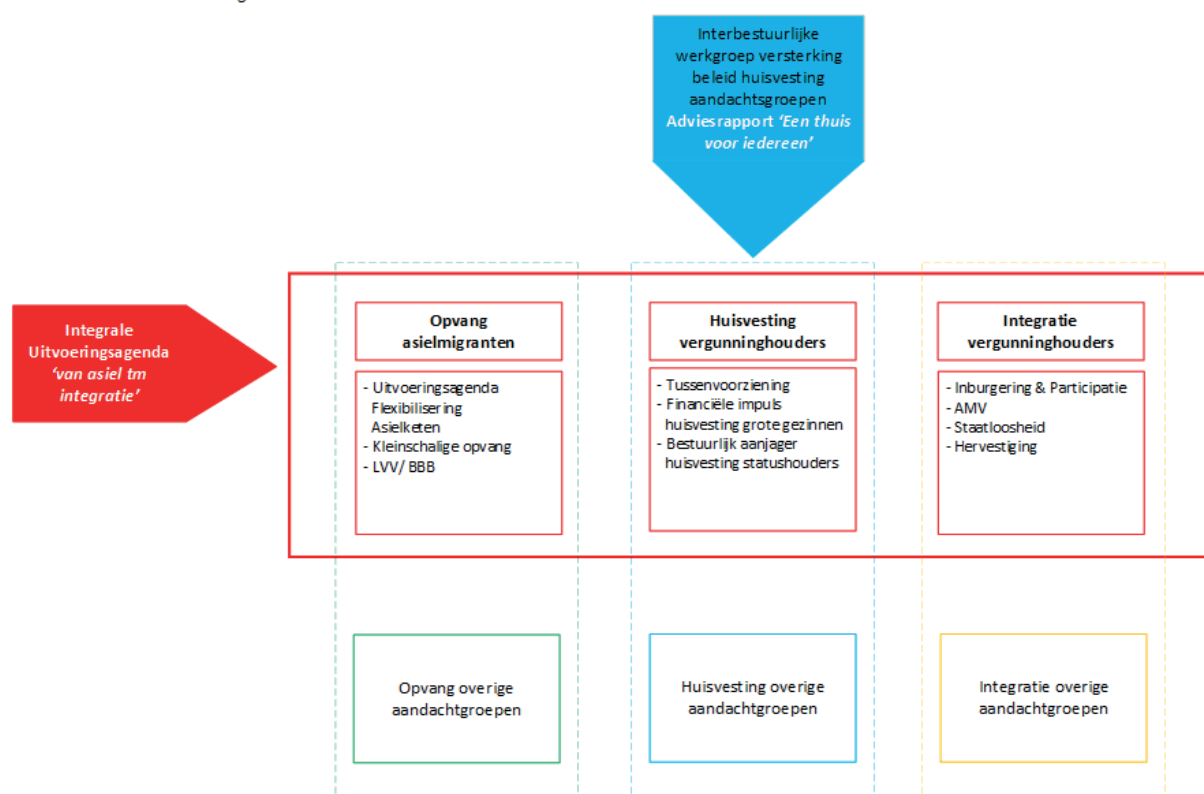
Gemeenten die statushouders vanaf de start goed leren kennen en klantmanagers inzetten met een lagere caseload, begeleiden statushouders vaker richting werk of een opleiding. Dat blijkt uit de jaarlijkse Monitor gemeentelijk beleid arbeidstoeleiding statushouders van Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) in samenwerking met Divosa van 9 november 2020.²⁸ De nieuwe monitor wordt eind september 2021 verwacht. Gemeenten hebben statushouders goed in beeld, maar met een deel van hen komen gemeenten niet verder in de begeleiding naar werk of een opleiding. Gemeenten verwachten dat zij met de nieuwe Wet Inburgering, die op 1 juli 2022 ingaat, meer mogelijkheden hebben om statushouders naar werk te begeleiden. Steeds meer gemeenten zetten maatregelen in om statushouders naar werk te begeleiden. Zo werken in 85% van de gemeenten zogenaamde dedicated klantmanagers, die specifiek voor statushouders worden ingezet. En waar in 2016 52% van de gemeenten duale trajecten aanbood waarin werken en leren wordt gecombineerd, is dat in 2020 opgelopen tot 83%. Blijvend punt van aandacht is dat deze duale trajecten vooral lijken te worden ingezet voor kansrijke, 'arbeidsfitte' statushouders. Juist bij statushouders met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt zou het praktisch combineren van werken en leren van de Nederlandse taal, sterk bijdragen aan het 'arbeidsfit' worden is één van de vele aanbevelingen.

28 <https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/11/420111-Monitor-gemeentelijk-beleid-2020-WEB.pdf>

Bijlage 2: Matrix Van asiel tot en met integratie

In onderstaande matrix staan in de rode kolom de onderwerpen van asiel tot en met integratie aangegeven. Het is van belang dat deze onderwerpen integraal en in samenhang met elkaar worden benaderd. De overige kolommen (groen, blauw en oranje), zijn geen onderdeel van de opgaven-van asiel tot en met integratie-, maar hebben hier wel een sterke samenhang mee. Zo zal de huisvesting van vergunninghouders namelijk altijd gezien moeten worden in de bredere context van de huisvesting van andere aandachtsgroepen.

Integrale Uitvoeringsagenda Van Asiel tot en met Integratie

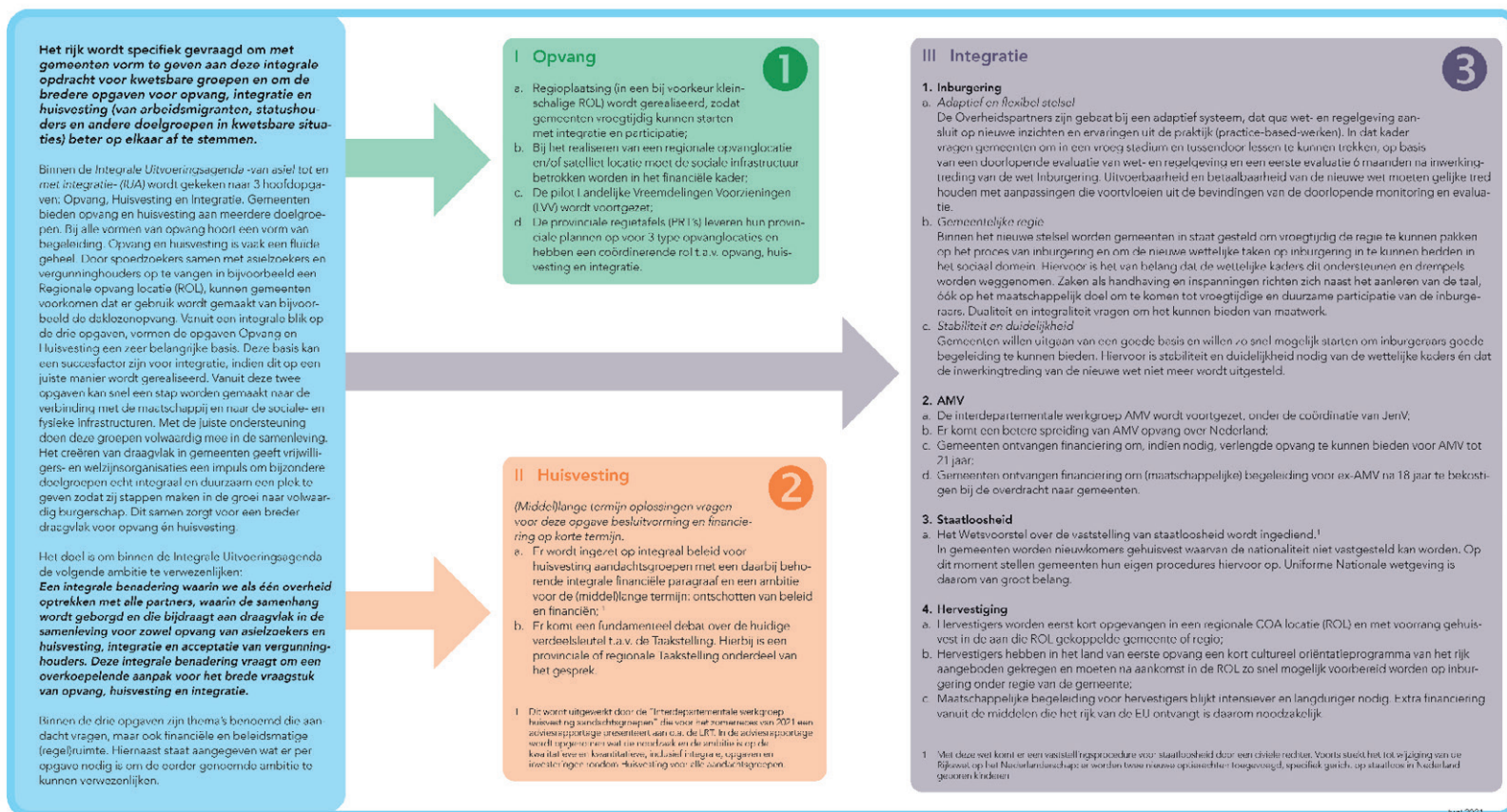

Bijlage 3: Position Paper VNG: Integrale Uitvoeringsagenda -van asiel tot en met integratie-

Het position paper is opgesteld door de VNG, G4, G40 en Divosa gezamenlijk en is ook terug te vinden via:

<https://vng.nl/publicaties/integrale-uitvoeringsagenda-van-asiel-tot-en-met-integratie>

In de propositie van de VNG: *'de winst van het sociaal domein'* roept de VNG het rijk op om de Bestaanszekerheid te herstellen:
"We zorgen voor voldoende inkomen, een geschikte woning en een veilige leefomgeving. Vanuit deze basis is meedoen mogelijk. Samen met een mensgerichte benadering voorkomen we zo onnodig leed en oplopende kosten."

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
info@vng.nl

september 2021

vng.nl